

P R E S S M E D D E L A N D E

För mer information:

SK: Maj-Lis Åkerlund chef för finanssektionen, tfn: 08-452 77 54
Lf: Stefan Ackerby, chefekonom, tfn: 08-452 77 28

2003-04-10

Kommuner och landsting i kraftig obalans

Den svaga konjunkturen sätter nu kraftiga avtryck i den kommunala ekonomin. Årets stora skattehöjningar har redan till stor del ätits upp av lägre skatteintäkter. Underskottet i kommuner och landsting beräknas blir lika stort i år som förra året. Men situationen förvärras ytterligare. Prognosen för de kommande åren visar ett växande underskott om sektorn ska klara sina åtaganden inom ramen för oförändrat skatteuttag och med en genomsnittlig löneutveckling för sina anställda.

Idag presenterar Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet rapporterna *Kommunernas ekonomiska läge* respektive *Landstingens ekonomi*. Sedan i höstas samordnar förbunden sina ekonomiska rapporter och de har delvis samma innehåll.

– Kommuner och landsting har en svår ekonomisk situation. Det finns höga förväntningar och krav på att kvaliteten ska bibehållas och förbättras i verksamheten. Samtidigt ska kommuner och landsting vara attraktiva arbetsgivare som kan behålla och rekrytera personal. Att förena detta med en ekonomi i balans är en näst intill omöjlig uppgift, säger Ilmar Reepalu och Lars Isaksson, ordförande i Svenska Kommunförbundet respektive Landstingsförbundet.

Av rapporterna framgår att drygt hundra kommuner och 15 landsting förra året redovisade underskott på sammanlagt 7 miljarder kronor. Underskottet förklaras främst av att kommuner och landsting under förra året ökade antalet anställda med knappt 16 000 personer och av relativt höga löneökningar.

I prognosen antas en halverad ökningstakt i verksamheten jämfört med de gångna fem åren. Trots detta växer sektorns underskott till 18 miljarder kronor år 2006. Men detta är under förutsättning att lönerna för anställda i kommuner och landsting inte ökar snabbare än för andra grupper på arbetsmarknaden i annat fall blir underskotten än större.

Vår slutsats blir att med nuvarande krav och ambitioner är den kommunala sektorn kraftigt underfinansierad. Det skulle krävas ytterligare skattehöjningar på mer än 1 krona för att nå balans 2006. Om lönerna i sektorn skulle öka med en procent mer än vad förbunden haft anledning att räkna med, krävs skattehöjningar på ytterligare runt 25 öre för att nå balans. För att möta en sådan löneökning måste alternativt personalen minska med cirka 10 000 anställda.

– I rapporterna konstateras att 1,8 miljoner människor i åldrarna 20-64 år inte är i arbete till exempel på grund av sjukskrivning, förtidspension och arbetslöshet.

Om en femtedel av dessa kom i arbete och kommuner och landsting får halva det utrymme som skapas i de offentliga finanserna så motsvarar det ett resurstillskott på 50 miljarder kronor, säger Ilmar Reepalu och Lars Isaksson. Detta visar att åtgärder för att komma tillrätta med ohälsan inte bara är en angelägenhet för kommuner och landsting som arbetsgivare utan det är också nödvändigt för att vi ska klara våra åtaganden.

– Vi skulle också kunna också använda våra resurser effektivare och bättre om de öronmärkta statsbidragen ersätts med generella bidrag, säger Ilmar Reepalu och Lars Isaksson.

– Den välfärd kommuner och landsting bär ansvaret för är kraftigt underfinansierat både på kort och lång sikt. Det finns en risk att vi får svårt att möta kraven på att förbättra tillgängligheten i vården, följa med den medicinska utvecklingen och klara omsorgen för ett växande antal äldre, avslutar Lars Isaksson och Ilmar Reepalu.

Osäkerhet i världsekonomin – förbundens bedömning av de samhällsekonomiska förutsättningarna

Irakkriget och fallande börskurser har skapat en stor osäkerhet i världsekonomin. Ovissheten om utvecklingen i USA kvarstår, stiltje i Japan och svag tillväxt inom EU är ytterligare några av orsakerna till den allmänna rådvillheten i världsekonomin.

Förra året stod den svenska ekonomin emot konjunkturavmattningen jämförelsevis väl. I år väntas en fortsatt dämpning av konjunkturen som leder till fallande sysselsättning och stigande arbetslöshet. Förbunden bedömer dock att BNP-tillväxten successivt ökar mot slutet av året och tar fart nästa år. I år beräknas BNP öka med 1,2 procent, vilket är ca ½ procentenhet lägre jämfört med förbundens bedömning från december 2002.

Försörjningsbalans

Procentuell förändring från föregående år

	2002	2003	2004	2005	2006
BNP	1,9	1,2	2,4	2,7	1,9
Import	-2,7	3,2	5,5	6,2	4,5
Tillgång	0,6	1,7	3,3	3,7	2,7
Hushållens konsumtionsutgifter	1,3	1,8	2,4	2,1	1,8
Offentliga konsumtionsutgifter	2,1	0,8	0,8	0,7	0,9
Statliga	1,7	0,5	0,5	0,5	0,5
Kommunala	2,4	1,0	0,9	0,8	1,0
Bruttoinvesteringar	-2,5	0,0	5,0	6,5	4,0
Lagerinvesteringar ¹	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Export	0,4	3,0	5,0	6,0	4,0
Användning	0,6	1,7	3,3	3,7	2,7

Källor: KI, SCB samt egna beräkningar.

¹ Förändring i procent av BNP föregående år.